

Bundestag: 100 miliardów euro dla Bundeswehry

Justyna Gotkowska

3 czerwca Bundestag przyjął ustawę ustanawiającą pozabudżetowy fundusz w celu „wzmocnienia zdolności obronnych i sojuszniczych” Bundeswehry dysponujący kwotą w wysokości 100 mld euro. Niemiecki parlament znowelizował zarazem ustawę zasadniczą, wpisując do niej powołanie tego funduszu. Instrument będzie finansowany z zaciąganych przez państwo kredytów, a dzięki wpisaniu go do konstytucji nie zostanie objęty restrykcyjnymi zasadami dyscypliny fiskalnej.

Zwiększenie nakładów na obronność zapowiedział w przemówieniu z 27 lutego kanclerz Olaf Scholz. Z funduszu mają być finansowane kompleksowe długoletnie programy modernizacyjne Bundeswehry, a wydatkowanie tych środków ma pozwolić spełnić kryteria NATO dotyczące przeznaczania 2% PKB na wojsko. Rząd jest zobowiązany przedstawiać co roku plan korzystania z funduszu. Będzie on zatwierdzany przez komisję budżetową, która ma współdecydować o finansowaniu programów o wartości powyżej 25 mln euro. Utworzona zostanie również specjalna podkomisja budżetowa, która ma nadzorować działanie instrumentu.

Komentarz

- Nowelizacja konstytucji i przyjęcie ustawy ustanawiającej fundusz zyskały poparcie ponad dwóch trzecich deputowanych Bundestagu – 567 (na 736) było za nowelizacją, 590 poparło ustawę. Posłowie SPD, Zielonych, liberałów oraz CDU/CSU opowiedzieli się za, przeciw byli frakcja Lewicy i większość frakcji AfD. Mimo głosów sprzeciwu wśród socjaldemokratów i Zielonych (szefowie młodzieżówek obu partii byli przeciw), członkowie obu frakcji z nielicznymi wyjątkami zagłosowali solidarnie za przyjęciem obu ustaw. Stało się tak pomimo wykreślenia z pierwotnego projektu ustawy przepisów o przeznaczaniu środków na cyberbezpieczeństwo, obronę cywilną i wsparcie państw partnerskich spoza NATO. Za finansowaniem z funduszu nie tylko Bundeswehry opowiadali się Zieloni, sprzeciwiała się temu natomiast opozycyjna chadecja, której głosy były konieczne do przyjęcia noweli konstytucyjnej.
- Środki z funduszu mają uzupełniać regularne budżety resortu obrony i według tekstu ustawy umożliwić na przestrzeni kolejnych pięciu lat osiągnięcie natowskiego celu przeznaczania 2% PKB na obronność, co zapowiedział 27 lutego kanclerz Scholz. Regularny budżet Ministerstwa Obrony ma w 2022 r. wynieść 50,3 mld euro. Zgodnie z tegorocznymi planami w latach 2023–2026 regularne wydatki mają być utrzymywane na poziomie ok. 50 mld euro i prawdopodobnie będą oscylować wokół 1,5–1,6% PKB. Chadecja chciała umieścić w ustawie przepis mówiący o przeznaczaniu 2% PKB na

obronność również po wyczerpaniu się pieniędzy z funduszu. Zgodzono się jedynie na wpisanie do niej formuły o wydatkowaniu na Bundeswehre środków z budżetu federalnego gwarantujących osiągnięcie zdolności uzgodnionych w NATO. Stawia to pod znakiem zapytania wielkość niemieckich nakładów na cele wojskowe po wykorzystaniu zasobów funduszu.

- Resort obrony opracował wstępny plan inwestycji środków z nowego instrumentu, opiewający na sumę 82 mld euro, z zaznaczeniem, że część programów modernizacyjnych jest lub będzie finansowana z regularnych budżetów resortu obrony. Najwięcej środków na modernizację mają otrzymać Siły Powietrzne (33,4 mld euro), co jest związane m.in. z zakupem samolotów F-35, dodatkowych Eurofighterów czy rozwijaniem projektu samolotu nowej generacji FCAS. Jako niewystarczające ocenia się przeznaczanie 16,6 mld euro na inwestycje w Wojska Lądowe, które do 2031 r. mają wystawić trzy w pełni zmodernizowane dywizje. Ich zdolności pancerne i artyleryjskie oraz obrony przeciwlotniczej powinny zostać znacznie rozbudowane. 8,8 mld euro ma otrzymać Marynarka Wojenna, a 20,8 mld euro ma być wydane na wzmocnienie dowodzenia i cyfryzację sił zbrojnych. Ostateczny podział środków z funduszu będzie zawarty w corocznych planach, które ma przedstawiać rząd.
- Dodatkowe pieniądze na modernizację nie rozwiążą wszystkich problemów Bundeswehry. Kluczowe dla przyspieszenia tego procesu są skrócenie planowania i realizowania zakupów uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz związane z tym zmiany w zarządzaniu polityką zbrojeniową. Plany tego dotyczące ma przedstawić Ministerstwo Obrony. Konieczne byłoby też zwiększenie gotowości operacyjnej armii poprzez m.in. zmiany w obszarze planowania i rozwoju zdolności wojskowych, w strukturze dowodzenia oraz organizacji poszczególnych rodzajów sił zbrojnych i obszarów operacyjnych. W nadchodzących latach Bundeswehra będzie musiała uporać się także z cyfryzacją i problemami kadrowymi. Przyciągnięcie do służby potrzebnych specjalistów i nowych żołnierzy będzie wyzwaniem równie ważnym jak modernizacja techniczna wojska. Od stopnia realizacji tych wszystkich celów zależy, na ile i jak szybko niemiecka armia stanie się efektywniejsza.